

Profesor Zorislav Šojat
Tisućnik Josip Čuletić

Hrvatsko zrakoplovno nazivlje

Za Hrvatske zračne snage

U Zagrebu, listopad 1992.
Mrježno izdanje, Zagreb, siećanj 2019.

Niz
Jezik i jezikoslovje
knjiga prva

Mrježno izdanje izvornika iz 1992.

Hrvatsko zrakoplovno nazivlje
za Hrvatske zračne snage

Sastavili
Zorislav Šojat i Josip Čuletić

Izdavač
Zorislav Šojat

Vlastita naklada
<mailto:sojat@irb.hr>
<http://grgur.irb.hr/Library>

Zagreb, 2019.
ISBN 978-953-59029-1-1

Proslov mrježnomu izdaću

Prošlo je nešto malo više od 25 godina od kada je sastavljen ovaj rječnik, izdan, nažalost, u veoma malome broju tiskanih primjerakah. Sâm rječnik pisan je kao usmjerni, dajući po nekoliko prijedlogah za pojedine nazivke, uz nadu da će se od tih nekolicine ponuđenih za svaku pojedinu stvar ili radnju uporabno iznédriti jeziku poneki najpodesniji.

No ovaj je rječnik postao poznat ne po svojem izvornome obliku sa svima nazivcima i objašnéñima, nego posebice po jednoj jedinjoj u ñeme objavljenoj rieči, spomenutoj samo jednom u objašnéñu uz rieč *helikopter (vidi "4.2. helikopter" na strani 10): " Za englezku je pučku tvorenicu chopper moguće rabiti hrvatski pučki obiležen izraz zrakomlat." (na strani 11).

Ukratko, priča o "zrakomlatu" potječe od velikoga truda uložena da se pravilno prevede rieč *helikopter na hrvatski. U tome sudjelovaše svi navedeni prinosnici (vidi " Popis prinosnikah" na strani 3), kao i mnogi drugi, s kojima razgovarasm o tome. I tako jednoga dana, kada je došao na red i taj nazivak, sjedismo Josip Čuletić, Viktor Koprivñak i ja, kao i uobičajeno za vrijeme izrade ovoga rječnika, u tadañeme zapovjedičtvu Hrvatskoga bojnoga zrakoplovstva i protuzrakoplovne obrane (Hrvatskih zračnih snagah) u Maksimirskoj ulici i razpravljasm o svakome pojedinome nazivku i ñegovima mogućima hrvatskima inačicama. Kušajući iznédriti pravilne i dobre moguće nazive za *helikopter, odjednom se, pučki bi se reklo "kao grom iz vedra neba", pojavila među nama rieč "zrakomlat". Količina smieha i zabave koje je ta rieč izazvala bila je tolika da taj dan nismo više nijedan naziv mogli obraditi...

Dakako, nije bilo nekakve namjere uvrstiti tu presmiešnu rieč u sâm rječnik. No to popodne, dok sam uređivao riešene nazivke, spomenuo sam, naravo, i rieč "zrakomlat" Damiru Moritzu, s napomenom da ju ne namjeravam uvrstiti u Rječnik. Nakon što smo se dobro izsmijali, Moritz je napomenuo da bi uistinu bilo šteta tu rieč na neki način ne spomenuti u rječniku, jer je toliko zabavna. I tako je nastala gorenavedena napomena o pučkoj uporabi umjesto englezke rieči "chopper". I što se nas svih i ovoga rječnika tiče, na tome je i ostalo.

Podosta kasnije, već svi gotovo i zaboravismo zrakomlat, povodom objavljivaña Rječnika tjednik Globus objavio je veliki razgovor sa mnom, u kojeme je bilo rieči i o ovome rječniku i o hrvatskome jeziku i obćenito o jezikoslovju. Jedan sam primjerak tada upravo završenoga ovoga rječnika, naravno, dao uredničtvu. Nemalo je bilo naše iznenađeñe kada je taj broj tjednika izašao, koliko se sjećam, pod imenom "Kruglja zemaljska", a na naslovnici velikim je slovima pisalo "Helikopter će se od sada zvati zrakomlat". Od svih riječih u Rječniku uredništvo je "napipalo" najsmješñiju i najzabavñiju. Ali većina čitalaca to nije shvatila kao igru! I odtuda je odjednom "zrakomlat" postao poznat, izazvao mnoge salve smieha, podosta neshvaćaña pa stoga i poruga, pa i poneku ļutñu.

Kako ovaj rječnik nikada nije bio dostupan široj, niti znanstvenoj niti obćoj, javnosti, ovo mrježno izdanje prilika je da se to izpravi, te da se cjelokupan naš trud dade na uvid.

Gospodin Josip Čuletić u vrijeme izrade i slagaña ovoga rječnika bio je tisućnik, a sada je umirovļeni krilni pukovnik. Gospodin Viktor Koprivñak bio je tada pukovnik, a sada je krilni bojnik. Profesori Tomislav Ladan, László Bulcsú i Antun Šojat poćivaju u miru.

Rječnik je prenesen u izvornome obliku, kako bijaše objavljen 1992. godine, uz poneki izpravak oćitih slagarskih grješakah.

Zorislav Šojat, u Zagrebu 3. siećña 2019.

Popis prinosnikah

- Viktor Koprivňak
- Dr. Tomislav Ladan
- Dr. Bulcsú László
- Damir Moritz
- Dr. Antun Šojat

Zahvala

Zahvalujemo Hrvatskomu uredu pri Promatračkome izaslanstvu Europske zajednice, od kojega je potekla ova naša suradnja na izradi hrvatskoga zrakoplovnoga pojmovnika, posebice pak gospođi Verici Varga, bez koje mnogo toga ne bi bilo tako dobro ustrojeno.

Uz to htjeli bismo zahvaliti svima onima koji su uzgred se dotičući ovoga pitaña pridonijeli uspjehu okončanja ovoga teškoga i odgovornoga posla.

Hrvatsko zrakoplovno nazivlje

(za Hrvatske zračne snage [Hrvatsko bojno zrakoplovstvo
i Protuzrakoplovnu obranu])

Ovaj popis riečih pokriva nazivne potrebe osnovne razine boj-
noga zrakoplovstva, ali je proširen i nekim obćevojnim pa i obćim nazivljem,
koliko je to bilo prieko potrebno. Jedan je dio rieči novotvoran, ako u dosa-
dašne hrvatskome jeziku ne bijaše odgovarajućega naziva. Kako je hrvat-
sko nazivlje bilo zanemarivano dobrim dielom razvoja cjelokupnoga
zrakoplovstva i mnogih suvrjemenih napravah i strojevah, prieko je
potrebno nadoknaditi velik jaz među sadašnjim hrvatskim i drugim svjet-
skim jezicima, osuvrjemeniti i osamosvojiti hrvatski jezični izričaj.

S lieve je strane dan popis nazivah kako se sada rabe, što je tre-
nutačno mješavina staroga JNA nazivlja, srbskoga jezika i hrvatskih htiēnah.
To je nazivlje zapisano ukošenim pismenima. Sdesna dani su priedlozi hrvat-
skih nazivah, po vriednosnome redu, a potom prigodice nazivi na nekim
svjetskim jezicima i objašneēna, gdjegod to smatrasmo potrebitim. U tim su
objašneēnima rieči srbske ili nazivi koji se ne prjeporučuju oznaćeni zvjezdi-
com (*). Uzto je gdjegdje dan i rjećnićki izvor gdje koje potvrde, tih neko-
liko pokratah rabljenih potvrdnih navodah zapisano je uz dotićnu knižnićnu
natuknicu u popisu ćtiva.

Cjelokupno je orjeće pisano tako zvanim korenim pravopisom
iliti tvorbobpisom, uz poštivaēne dvoglasnoga pisaēna staroga dugoga ē pomoću
dvoslova 'ie', odnosno kratkoga ē dvoslovom 'je'. Uz to rabljeni su jednoslovi 'j',
'ñ' i 'ǧ' za uobićajene dvoslove 'lj', 'nj' i 'dž', kako je to i obićaj u jeziko-
znanstvenim spisima.

Budući da u hrvatskome letjelice plove nebom i zrakom, dio
nazivlja slićan je mornarićkomu. No pazilo se pri tome na mogućnost izbora
onih riečih koje imaju isto ili odgovarajuće znaćeēe, a niesu izkorištene u
mornarićkome nazivlju, tako da time postaju posebice zrakoplovni nazivi.

Nazivle po područjima

1. KOMANDA

1. ZAPOVJEDNIČTVO

1.1. *komandant*
zapovjednik

1.2. *komandir*
poveljnik

Poveljnik prjenosi zapovjedke koje je zapovjednik sročio. Poveļa upravo i znači zapovied, ono što se *veli*.

2. ČINOVI

2. ČINOVI

2.a. VOJNIČKI

2.a. VOJNIČKI

2.a.1. *pozornik*
pozornik

2.a.2. *razvodnik*
razvodnik

2.b. DOČASNIČKI

2.b. DOČASTNIČKI

2.b.1. *desetnik*
desetnik

2.b.2. *vodnik*
rojnik

Iako u starohrvatskome vojnome činovļu dočastnik rojnik bijaše niže ustrojne razine negoli dočastnik vodnik, u srbskome se vojnome nazivļu udomaćio nazivak vodnik, a za hrvatskoga rojnika sada imamo naziv desetnik. Vidi također i "3.5. vod" na strani 9.

2.b.3. *stožerni vodnik*
stožerni rojnik

2.b.4. *narednik*
narednik

2.b.5. *stožerni narednik*
stožerni narednik

- 2.b.6. *časnički namjesnik*
častnički namjestnik

2.c. ČASNIČKI

2.c. ČASTNIČKI

- 2.c.1. *zastavnik*
zastavnik
- 2.c.2. *poručnik*
poručnik
- 2.c.3. *natporučnik*
nadporučnik
- 2.c.4. *satnik*
satnik

2.d. VISOKOČASTNIČKI

- 2.d.1. *bojnik*
bojnik
- 2.d.2. *pukovnik*
pukovnik
- 2.d.3. *brigadir*
tisućnik

Zapovjednik tisuće ljudi (tisućine, tisućnije ili pukovnije, vidi "3.8. brigada" na strani 9). Uzporedi desetnik ("2.b.1. desetnik" na strani 6) i satnik ("2.c.4. satnik" na strani 7).

2.e. KRILNIČKI

Krilnik je zapovjednik krila. Za to vidi "3.9. korpus" na strani 9. Naziv krilnik obstojeći je hrvatski naziv za takovu častničku razinu.

- 2.e.1. *general-bojnik*
krilni bojnik

Uzporedi "2.b.3. stožerni vodnik" na strani 6 i "2.b.5. stožerni narednik" na strani 6. Moguć bi bio i naziv stožerni bojnik, ali za razliku od vodnika i narednika, krilnici su samostalni zapovjednici, a ne samo stožeru pridruženi.

- 2.e.2. *general-pukovnik*
krilni pukovnik

Isto kao i "2.e.1. general-bojnik" na strani 7.

2.e.3. *general*

krilnik

Zapovjednik krila kao najviši čin u zapovjedništvu krila. Moguće i kao opći naziv.

2.e.4. *general zbora*

zbornik

stožernik

Zapovjednik zbora. Također vidi "3.10. armija" na strani 9. Nazivi stožernik i zbornik različni su po tome što je stožernik upravo zapovjednik stožera, što je nadzapovjedništvo svih zborovah, a zbornik zapovjednik zbora, ali i u stožeru.

3. JEDINICE

3. POSTROJBE

- 3.1. *par*
dvojac
- 3.2. *odjeleđe*
odsjek
*Postrojba od otprilike 4 zrakoplova.
U općevojnome nazivlju *odjeleđe odgovara nazivu
desetina*
- 3.3. *eskadrila*
jato
- 3.4. *puk*
pukovnija
*Pojmu puk odgovara hrvatski naziv pukovnija. Osim toga vidi i
“3.8. brigada” na strani 9. Po sadašnjeme ustroju Hrvatske vojske
nije potrebno razgraničavanje pojmova “*puk” i “*brigada”. Kako
u zrakoplovstvu bijaše uobičajeno imati jedinice nazivom “*puk”,
to je naziv pukovnija i ovdje naveden.*
- 3.5. *vod*
roj
*Premda je u starohrvatskim vojnim postrojbama roj bio mañi od
voda, kako u srbskoj vojsci postoji vod, a rieč roj velikim je dielom
izgubila svoje točno određeno značenje, predlažemo da se umjesto
voda rabi roj.*
- 3.6. *satnija*
satnija
- 3.7. *bojna (bataľun)*
bojna
- 3.8. *brigada*
pukovnija
*Rieč pukovnija odgovara srbskomu nazivu *puk (englezki regi-
ment), ali može preuzeti i uporabnu vriednost veće postrojbe poput
(nehrvatske rieči) *brigade. Vidi i “3.4. puk” na strani 9.*
- 3.9. *korpus*
krilo
*Iako u hrvatskome nazivlju *korpusu u načelu odgovara zbor, rieč
zbor značeñski predpostavlja nešto veće od krila.*
- 3.10. *armija*
zbor
*Vidi “3.9. korpus” na strani 9. Tako primjerice “Zbor narodne
garde”.*

4. ZRAKOPLOVI

4. LETJELICE

eng.: aircraft

Rieč zrakoplov uobičajila se za naziv avion, rieč letjelica obći je naziv za sve letjeće naprave, teže ili lakše od zraka.

4.1. avion

zrakoplov

eng.: airplane (starije aeroplane)

ńem.: Flugzeug

U hrvatskome već uobičajena rieč za avion. Iako bi mogla biti i obći naziv, uporabna ju vriednost svrstava u vrstu letjelice.

Nadaļe, postoje i nazivi za pojedine vrste zrakoplova:

4.1.1. mlazni avion

mlazńak

malźńak

mlazni zrakoplov

Uvrieżeni je hrvatski izraz za mlazni zrakoplov mlazńak ili mlaźńak.

4.1.2. raketni avion

potisńak

potišńak

potisni zrakoplov

Prema mlazńak, tako i potisńak, ili prema mlaźńak – potišńak. Vidi “4.1.1. mlazni avion” na strani 10, kao i “17.21. raketa” na strani 46.

4.1.3. hidroplan

vodosljet

vodoslietni zrakoplov

eng.: hydroplane, riedko hydroaeroplane

Od grćkoga ὕδωρ (“voda”) i francuzkoga aéroplane, to pak od roman-skoga / latinskoga aer (“zrak”; “magla”, “oblak”) i francuzkoga planer u znaćeńu “lebdjeti”.

Osnovna je značajka ove vrste zrakoplova da może slietati na vodu.

4.2. helikopter

uzvrtnak

vrtloźńak

vitleńak

vrtloźno ljetalo

uvrtnak

eng.: helicopter

ńem.: Hubschrauber

rus.: vertolet

Rieč helikopter dolazi od grćkih rieči ἑλίξ (“zavojnica”) i πτερόν (“pero”, “krilo”). Pri letu helicopter “uvrće” zrak ćineći zavojnicu

oko sebe, pa time stvara "vrtloženje" zraka. (Uvrtnak usp. nem. Schrauber, prema schraube "svrdao").

Za englezku je pučku tvorenicu chopper moguće rabiti hrvatski pučki obilježeni izraz zrakomlat.

4.3. *balon*

mieh
zračni mieh

4.4. *autožir*

samovrt
eng.: autogiro; autogyro

4.5. *jedrilica*

jedrilica
Moguć je i naziv zrakoplan od plan, planba, plañenje ..., vidi "8.8. planiranje" na strani 20.

4.6. *ultralight*

samolet
goñeni zmaj

4.7. *zmaj*

zmaj

4.8. *dirizabl*

zračna lađa
Zeppelin
cepelin
eng.: airship (riedko dirigible)
nem.: Luftschiff

Brod nije osnovni pojam poput lađe, jer se ñime brodi.

5. VRSTE AVIJACIJE

5. VRSTE (BOJNOGA) ZRAKOPLOVSTVA

eng.: aviation; bojno air force

ñem.: Luftfahrt; bojno Luftwaffe

Hrvatski naziv zrakoplovstvo izravno odgovara francuzkomu aviation. Iako je i u jednome i u drugome u osnovi zrakoplov, dotièno avion, zrakoplovstvo, isto kao i aviation, obèi je naziv za letjeliètvo.

5.1. *lovaèka*

lovaèko

5.2. *lovaèko-bombarderska*

lovaèko-razornièko

Za objašñeñe vidi “17.19. bomba” na strani 46.

5.3. *jurišna*

jurišno

Juriš je rieè izvodljiva u hrvatskome od juriti.

5.4. *izviðaèka*

izvidnièko

izviðaèko

5.5. *bombarderska*

razornièko

Također vidi “5.2. lovaèko-bombarderska” na strani 12 i “17.19. bomba” na strani 46.

5.6. *transportna*

prjevozno

Prjevozno jest ono koje prjevozi, prijevozno jest ono koje pripada prievozu.

5.7. *helikopterska*

uzvrtno

vtložno

vtložñaèko

Vidi “4.2. helikopter” na strani 10. Moguće bi prema uvrtnak bilo i uvrtnaèko. Vrtložno je kraće, a ne postoji jak razlog zašto bi moralo biti punim nazivom vrtložñaèko, jer je već i sam pojam vrtložñak izveden iz vrtložeñe, to pak iz vrtlog.

5.8. *protivoklopna*

protuoklopno

5.9. *protivbrodska*

protubrodno

5.10. *protivpodmornička*
protupodmornično

5.11. *višenamjenska avijacija*
višenamjenbeno zrakoplovstvo

5.12. *laka avijacija za vezu*
vezno (lako) zrakoplovstvo

Nije neobhodno rabiti dodano objašneće lako.

6. ZRAKOPLOVNA ZVAŃA

6. ZRAKOPLOVNA ZVAŃA

6.1. pilot

krmnik
krmilar

Moguć bi bio i naziv krmar, ali zbog njegove dvoznačnosti preporučuje se krmilar (premda u Iveković-Broz 1.586 krmar postoji samo u značenju "gubernator"). Krmilar je pravilniji hrvatski oblik od kormilar, ali podesno je ostaviti kormilar za mornaricu, a krmilar ili krmnik za zrakoplovstvo. Isto tako peļar, vodić (vidi Parćić TS 561).

6.2. co-pilot

sukrmnik
sukrmilar

6.3. ućenik-pilot

krmilarski naućnik
krmnićki naućnik

Naućnik jer se radi o vještini.

6.4. mehanićar-letać

strojnik
letać strojnik
letni strojnik

tal.: meccanico, macchinista

Strojnik je ćovjek koji nadgleda strojeve (ugađa ih i popravļa). Nasuprot tomu strojar u naćelu izrađuje i stvara strojeve. Posebice pak kada se radi o letaću jasno je da on ne mođe biti strojar, već samo strojnik.

*U naćelu dovoljno je strojnik, osim u slućajevima kada je potrebno naglasiti da se radi o letaću. Naime, i *mehanićari su na uzletištima i u zraćnim lukama, koji odrđavaju i popravļaju strojeve strojnici.*

6.5. navigator

plovar

Za objašneće vidi "9. NAVIGACIJSKI IZRAZI" na strani 23.

6.6. letać-izviđać

izvidnik
izviđać
izvidni letnik
izvidni letać

U naćelu dovoljno je izvidnik ili izviđać, osim u slućajevima kada je potrebno posebice naglasiti da se radi o letniku iliti letaću.

- 6.7. *strijelac*
strielac
- 6.8. *radiotelegrafista*
bezžični brzojavnik
razglasni brzojavnik
*Naziv koji predpostavlja ime razglas za *radio (krugoval). Drugojačije je moguće i krugovalni brzojavnik. U ovome slučaju rječ razglas odgovara pojmu.*
Naziv razglasni brzojavnik bolje objašnava pojam od naziva bezžični brzojavnik.
- 6.9. *telegrafist*
brzojavnik
Osoba koja obslužuje brzojav kao napravu.
- 6.10. *telegraf*
brzojav
Naprava.
- 6.11. *telefon*
glasonos
dalekozbor
brzoglas
Rječ brzoglas nije se u uvriježila jer joj značeńska pobuda nije dobra. Dalekozbor je ugledan, ali možda previše blizak dalekozoru.
- 6.12. *radiotelegraf*
bezžični brzojav
Naprava. Uobičajen naziv u hrvatskome.
- 6.13. *telegram*
brzojavka
brzojav
Rječ brzojavka u slučajevima kada je nužno razlikovati napravu od pismene poruke. Brzojav je u hrvatskome uobičajeno za oba pojma (vidi "6.10. telegraf" na strani 15, također i vidi "6.9. telegrafist" na strani 15).
- 6.14. *radiotelegram*
bezžična brzojavka
bezžični brzojav
Uobičajen naziv u hrvatskome. Za brzojavka / brzojav vidi "6.13. telegram" na strani 15.

6.15. *radiotelefon*

bezžični glasonos

bezžični dalekozbor

bezžični brzoglas

Rieč brzoglas nije se u uvriježila jer joj značeńska pobuda nije dobra. Dalekozbor je ugledan, ali možda previše blizak dalekozoru.

6.16. *domaćin aviona (zrakoplova)*

domaćin zrakoplova

6.17. *operator naoružanjem*

oružni obslužnik

*Moguće bi bilo i oružnik, kako je to u starijim hrvatskim orječjima uobičajeno za ljude koji obslužuju oružje, ali je međutim naziv oružnik suzio svoje značenje na *žandarm.*

6.18. *letač (kao univerzalni naziv)*

letnik

letač

Opći naziv.

6.19. *instruktor*

uputitelj

obučitelj

Latinska rieč instructor uistinu je priređivač, pa onda učitelj, poučavatelj, uglaviteļ, uputiteļ. Mogao bi dakako biti i učiteļ - savjetnik.

6.20. *nastavnik leteńa*

učiteļ letjeńa

6.21. *probni pilot*

pokusnik

pokusni krmnik

pokusni krmilar

Iako rieč pokusnik može značiti i osobu na pokusnome radu, za to značenje mnogo je boļa (i uobičajenija) rieč kušanik (čovjek na kušńi). Stoga rieč pokusnik može dobro služiti za nekoga koji čini pokuse.

7. ZRAKOPLOVNA INFRASTRUKTURA

7. ZRAKOPLOVNI PODUSTROJ

Rieč infrastruktura, iako u izravnome prievodu zaista podustroj zadobila je, kao i mnoštvo drugih "neprozirnih" stranih riečih, dodatna značeña, koja nije lako u hrvatski prevesti. Dakako, u ovome značeñu moguće ju je prevesti jednostavno podustrojem.

Drugi prjedloživi nazivci su:

podstroj
podstrojba
podstrojka
podgrađa

7.1. aerodrom

uzletište

eng.: Airfield

ñem.: Flugplatz

zračna luka

eng.: Airport, airdrome (uobičajenije aerodrome)

ñem.: Flughafen

Naziv zračna luka obilježava uzletište i pristanište za letjelice; Naziv uzletište ograničeniji je u sadržaju svojega značeña. Rieč uzletište od glagola uzletjeti. Drugo bi bilo od glagola uzlietati, imenica uzlietalište.

7.2. helidrom

eng.: helidrom

uzvrlište

vertložñačko uzletište

eng.: heliport

vertložñačka luka

*U načelu bi se trebalo međunarodnim izrazom zvati *helikodrom, *helikoport, vidi "4.2. helikopter" na strani 10. Vidi također i "7.1. aerodrom" na strani 17.*

7.3. pista (staza za polijetañe i slijetañe)

sljetno-poljetna staza

7.4. staza za vožeñe (rulnica)

voznica

7.5. spojnice

spojnice

- 7.6. *stajanka (aviona, helikoptera)*
 stojište (zrakoplova, uzvrtnaka)
 stajalište (zrakoplova, uzvrtnaka)
 stának (zrakoplova, uzvrtnaka)
 nem.: Stand
*Srbska je riječ *stajanka novotvorenicom, potvrđena samo u RMS kao zrakoplovni naziv.*
U hrvatskome je moguća riječ stanak sa značenjem "gdje tko ostaje" (potvrđena u rječnicima samo s naglaskom stának iako bi tomu značenju više odgovarao naglasak stànak), usporedi primjere o-stanak, pre-stanak, pri-stanak (uz obalu u luci).
- 7.7. *hangar*
 spremište
- 7.8. *torań*
 torań
 turan
 turań
- 7.9. *radiofar*
 usmjernik
Moglo bi, ali nije potrebno, i bezžični usmjernik, krugovalni usmjernik.
- 7.10. *radiostanica*
 razglasna postaja
 krugovalna postaja
U načelu u ovom slučaju odgovara naziv razglasna postaja, jer se uistinu nóme razglašuje (sa zemlje u letjelicu i iz letjelice na zemlju...).
- 7.11. *ABS (Armirano Betonsko Sklonište za avione)*
 OBS (Ojačano betonsko sklonište)
 GBS (Gvozdokrutno-betonsko sklonište)
 ABS (Armirano-betonsko sklonište za zrakoplove)
U samome nazivu je nepotrijeban dodatak 'za zrakoplove', jer će se to iz uporabnoga surječja zaključiti.
- 7.12. *potkop*
 podkop
- 7.13. *kaponir*
 zemunik
 fra.: caponnière
Zemunik je potvrđeno u ARJ u značenju "Erdhütte", izporedi njemački Hütte: "koliba", "pozemljuša" (u Šamšalovića).

7.14. radiogoniometar

tražilo razglasah
razglasni kutomjer
tražilo krugovalah

*Može i bez zaključnoga -h s produženem (razglasâ, krugovalâ). Sam naziv *goniometar označuje mjereње, koji uistinu nije neobhodno u nazivu, osim ako je bitno za razumievanje, tada razglasni kutomjer.*

7.15. radar

prostoromjer
krugovalni prostoromjer

Riječ koja je kratica od 'radio detecting and ranging).

Rieč prostoromjer točno označuje osnovnu namjenu uređaja, a to je skupljanje obavijesti o telima i događanjima u prostoru (mjereње).

7.16. poligon (taktički, školski)

vježbalište (bojovodno, školsko)

*Rieč *poligon dolazi od grčkoga πολύγωνον ("mnogokut", zatvoren ravninski oblik omeđen obično mnogima rubovima). (U ovome značeđu nema niti smisla).*

Rieč bojovodstvo vidi "12. TAKTIČKI POSTROJI U LETU" na strani 36.

*Rieč *poligon rabi se u svakojakim orječjima i surječjima. Za moguće *poligone na kojima se obavljaju razne druge vrste djelatnostih prieko je potrebno izdjelati odgovarajuće nazive (primjerice bojni *poligon - bojno pođe, bojište, *probni *poligon - pokusište i tako dalje).*

7.17. tehnička radionica

strojnička radionica
strojarska radionica

*Od grčkoga τεχνή ("vještina", "umieće"). U ovakovim slučajevima rieč *tehnička većinom se odnosi na *mehanička (ali ne u smislu "giboslovna"), dakle zaista strojarska, ako se u ňoj strojevi izrađuju, ili strojnička (od strojnik, vidi "6.4. mehaničar-letač" na strani 14), ako se oni tamo održavaju i popravljaju.*

8. OSNOVNI POSTUPCI U LETEŃU

8. OSNOVNI POSTUPCI U LETJEŃU

- 8.1. *startaŃe motora*
upuštaŃe gonika
pokretaŃe gonika
Vidi i vidi "10.1. motor" na strani 28.
- 8.2. *voŃeŃe*
vozaŃe
Od glagola vozati. Namjena letjelica nije da se voze po zemlji, već da lieću po zraku. Zato se po zemlji zapravo vozaju.
- 8.3. *polijetaŃe*
polietaŃe
- 8.4. *peŃaŃe*
peŃaŃe
Moglo bi i povišivaŃe. Dakako uzporedno s "8.6. sniŃavaŃe" na strani 20 peŃaŃe–spuštaŃe ili povišivaŃe–sniŃivaŃe.
- 8.5. *horizontalni let*
poloŃit liet
PoloŃito je u ovome boŃa rieć od vodoravnoga. Rieć liet (prema liet- kao u lietati) moguće je ostvariti i u jednoglasnom obliku let (prema let- kao u letjeti).
- 8.6. *sniŃavaŃe*
spuštaŃe
Moglo bi i sniŃivaŃe prema povišivaŃe. Uzporadi "8.4. peŃaŃe" na strani 20.
- 8.7. *obrušavaŃe (pikiraŃe)*
obrušavaŃe
- 8.8. *planiraŃe*
planba
plaŃeŃe
*Izvedeno od hrvatske rieći plan (potvrđene u Ńenskome imenu Plana, slovenskome plaŃava ("mjesto u planini gdje nema drveća, uzporadi ARJ X.8), plan i izvedenicama poput pro-plan-ak. Isto tako planina, kao i izraz na tom planu). Vidi također i "8.9. planirati" na strani 21. Rieć planba odgovara glagolu planati. Rieć plaŃeŃe odgovara glagolu planiti. (Napomena: nije od latinskoga planvs "ravan", "gladak", već od slovjsenskoga *pŃŃ.)*

- 8.21. *održavaňe* održavaňe
Visine.
- 8.22. *prelijetaňe* prelietaňe
- 8.23. *ukľučeňe forsaža* silovaňe gonika
Obojena rieč silovaňe izravno odgovara značeňu forsiraňe, i upravo sa svoje obojenosti lakše će ući u uporabu.
- 8.24. *iskakaňe* izkakaňe
- 8.25. *protrčavaňe* protrčavaňe
- 8.26. *zalaz* zalaz
- 8.27. *profil za slijetaňe* sljetna putaňa
putaňa slietaňa
Radi se upravo o putaňi.
- 8.28. *imitacija prinudnog slijetaňa* oponašaňe prinudnoga slietaňa

9. NAVIGACIJSKI IZRAZI

9. PLOVBENI IZRAZI

Rieč navigacija znači plovitba ili plovba. Budući da je plovitba uobičajen mornarički izraz, za zrakoplovstvo je odvojita rieč plovba. Objе su rieči potvrđene u istome značeđu.

- 9.1. *navigacijska karta*
plovbeni zemļovid
- 9.2. *navigacijski plan leta*
plovbena osnova
Dodatak lieta nepotrjeban je, jer sama plovba prjedpostavlja liet. Rieč osnova hrvatska je inačica francuzke rieči plan. Bitno je ne miešati to s hrvatskom riečju plan, u značeđu ravan (uzporedi “8.8. planirađe” na strani 20).
- 9.3. *PTM (Početna Točka Maršrute)*
IP (Izhodište puta)
IP (Izhodište putosmjera)
Vidi “9.4. maršruta” na strani 23, “9.5. zadana maršruta” na strani 23 i “9.6. stvarna maršruta” na strani 23.
- 9.4. *maršruta*
put, putni naputak
putosmjer
Naputak po kojemu se putuje određenim smjerovima i putovima. Mogu se razlikovati lietni naputak (vidi “9.5. zadana maršruta” na strani 23) i stvarno priedeni put (vidi “9.6. stvarna maršruta” na strani 23).
*Samomu nazivu *maršruta izravno bi odgovarao prievod puto-smjer.*
- 9.5. *zadana maršruta*
lietni naputak
putni naputak
lietni putosmjer
Za letjeđe preporučliv je naziv lietni naputak, iako se u većini slučajeva iz surječja razumieva liet ili put, pa ostaje naputak ili puto-smjer. Vidi i “9.4. maršruta” na strani 23 i “9.6. stvarna maršruta” na strani 23.
- 9.6. *stvarna maršruta*
put
stvarni putosmjer
Stvarno priedeni put. Vidi i “9.4. maršruta” na strani 23 i “9.5. zadana maršruta” na strani 23.

- 9.7. *prekretni orjentir*
 prekretni smjernik
 prekretna oznaka
*Piše se *orientir ili *orijentir!*
Može i prekretnik. Vidi "9.24. orjentir" na strani 25 i "9.8. kontrolni orjentir" na strani 24.
- 9.8. *kontrolni orjentir*
 provjerbeni smjernik
 provjerni smjernik
 provjerbena oznaka
 provjerna oznaka
*Piše se *orientir ili *orijentir!*
Može i provjerbenik ili provjernik. Vidi "9.24. orjentir" na strani 25 i "9.8. kontrolni orjentir" na strani 24.
- 9.9. *kurs leta (pravac leta)*
 pravac lieta
- 9.10. *visina leta (nivo leta)*
 razina lieta
- 9.11. *kut zanosa vjetra*
 kut zanosa vjetra
- 9.12. *navigacijski računar*
 plovbeni rednik
 plovbeni računač
 plovbeno računalo
Ovisno o uporabi naprave: računalo za gepni ili mali uređaj mañih mogućnosti; računač za napravu koja prvjenstveno služi izračunavañu; rednik za napravu koja osim samoga izračunavañia ima i razne drugo obveze, primjerice održavañie veze sa zemaļskim postajama radi navođeñia i tomu slično.
Prieko je potrjebito razlikovati ove tri raznorodne naprave!
- 9.13. *školski krug*
 školski krug
- 9.14. *krug čekañia (holding)*
 krug čekañia
 eng.: holding
- 9.15. *procedura za slijetañie, polijetañie*
 postupak pri slietañu, postupak pri polietañu
?Procedura je postupak. Razlikuje se postupak slietañia i postupak pri slietañu.

- 9.16. *aerodromska zona*
pojas uzletišta
pojas zračne luke
područje uzletišta
područje zračne luke
Razlikovno uzletište i zračna luka (vidi "7.1. aerodrom" na strani 17).
- 9.17. *rajon aerodroma*
pripadno područje uzletišta
pripadno područje zračne luke
Uzletište ili zračna luka (uzporedi "7.1. aerodrom" na strani 17) nepotrebno je u ovome izrazu (nazivu).
- 9.18. *oblasna kontrola leta*
područni nadzor letjeña
Letjeña nije neobhodno.
- 9.19. *terminalna kontrola leta*
prilazni nadzor
Letjeña je nepotrebno.
- 9.20. *zabranjena zona*
zabranjeni pojas
zabranjeno područje
- 9.21. *prilazna ravan*
prilazna ravnina
prilazni plan
Uzporedi "8.8. planiranje" na strani 20. Ne miešati sa stranom rječju plan u značeñu osnova (vidi "9.2. navigacijski plan leta" na strani 23).
Ravnina u mjerstvenome smislu.
- 9.22. *odlazna ravan*
odlazna ravnina
odlazni plan
Vidi "9.21. prilazna ravan" na strani 25.
Ravnina u mjerstvenome smislu.
- 9.23. *zona leta*
pojas lieta
područje lieta
- 9.24. *orjentir*
smjernik
*Piše se *orjentir ili *orientir!*
**Orientir je usmjerna oznaka. Dakle smjernik.*

9.25. *navigacija*

plovba

Dodatno objašnjeње vidi “9. NAVIGACIJSKI IZRAZI” na strani 23.

9.26. *radarska pozicija*

prostoromjerni položaj

Vidi i “7.15. radar” na strani 19.

9.27. *vizuelna navigacija*

plovba vidom

vidna plovba

9.28. *mjere*

mjere

U zrakoplovstvu se često rabe stare mjere, koje se u međunarodnome prometu nazivaju englezkim imenima. Ovdje je dan popis tih imenah onako kako se u razgovornome jeziku nazivaju i izgovaraju, i njihov hrvatski naziv.

9.28.1. *fit (fut)*

stope (stopa)

eng.: feet (množina od foot)

ńem.: Füße (množina od Fuß)

30,48 cm, 12 palacah, 1/3 lakta. Vidi “9.28.4. inč” na strani 26 i “9.28.5. jard” na strani 27.

9.28.2. *not*

čvor

uzao

eng.: knot

ńem.: Knoten

Jedna pomorska miļa na sat, 6.076,11549 stopa na sat, 1.852 metara na sat. Vidi “9.28.3. majl” na strani 26 i “9.28.1. fit (fut)” na strani 26.

Čvor je uobičajeniji izraz za tu mjeru, premda ima potvrda i za uzao. Priedlog je rabiti uzao za “14.1. luping (petļa)” na strani 40.

9.28.3. *majl*

miļa

eng.: mile

ńem.: Meile

Dolazi iz latinskoga (milliarium, “miļokaz”, pa time i “miļa” [rimska]. Uistinu od priloga milliarivs, “od tisuću” [misli se korakah].). U zrakoplovstvu se rabi pomorska miļa, 1.852 metra ili 6.076,11549 stopa, 1° na polutniku. Vidi “9.28.1. fit (fut)” na strani 26.

9.28.4. *inč*

palac

eng.: inch

ńem.: Zoll

2,54 cm, 1/12 stope. Vidi “9.28.1. fit (fut)” na strani 26.

9.28.5. *jard*

lakat

eng.: yard

91.44 cm, 36 palacah ili 3 stope. Vidi "9.28.4. inč" na strani 26 i "9.28.1. fit (fut)" na strani 26.

10. DIJELOVI ZRAKOPLOVA

10. DIELOVI LETJELICE

Vidi "4. ZRAKOPLOVI" na strani 10.

10.1. motor

gonik

Isto tako i brodni gonik u mornarici. Onaj koji (po-)goni.

10.2. kerozin

gorivno uļe

petrolej

eng.: kerosene

*U englezkome kerosene označava razsvjetni petrolej, dakle petroleum ("zemno uļe" tj. *naftu) prerađen za uporabu u svjetiljkama (i mlaznim gonicima). U hrvatskome naziv petrolej (ili kamno uļe) već odavno više ne označava neprerađeno zemno uļe (*naftu).*

10.3. nafta

zemno uļe

*U nekim vrstama klipnih gonikah rabi se poteško uļe, uobičajeno zvano *nafta ili diesel-gorivo. Hrvatski je naziv zemno uļe. (*Nafta dolazi iz grčkoga v ἀφθα.)*

10.a. AVION

10.a. ZRAKOPLOV

10.a.1. trup aviona

trup zrakoplova

10.a.2. krilo

krilo

10.a.3. rep

rep

10.a.4. zakrilce

zakrilce

10.a.5. krilce

krilce

10.a.6. terminizoni

krajnici krila

10.a.7. trimeri

podesnici
udešivači

10.a.8. *vertikalno kormilo pravca*
usmjerno krmilo
uzpravno usmjerno krmilo

Uzpravno nije prieko potrebno, jer postoji oprjeka usmjerno krmilo prema visinsko krmilo.

10.a.9. *kormilo visine*
visinsko krmilo

10.a.10. *stajni trap*
trâp

Trâp je doľni dio kola koji dotiće zemľu. Rieć dolazi od “ići”, “gaziti”: trâp, trapati (vidi Iveković-Broz 2.583, rieć postojeća i u slovenskome).

Stajni nije uobće potrebno, jer zrakoplovi ionako na trapu samo ne stoje, već se i vozaju. Ista rieć, trap, važi i za “noge” zrakoplova koji slieću na vodu (vodosljete, vidi “4.1.3. hidroplan” na strani 10).

10.a.11. *zračna kočnica*
zračna kočnica

10.a.12. *kočeći padobran*
kočeći padobran

10.a.13. *usisnici zraka*
usisnici zraka

10.a.14. *ispušnici motora*
izpušnici
izpušnici gonika
Od izpuhati, a ne od izpustiti (od čega bi bilo izpusnici).

10.a.15. *nosači ubojnih sredstava*
nosači oružja
Načelno su sva ubojita sredstva u boju oružje.

10.a.16. *poklopac kabine*
pokrov izbe
poklopac izbe
Vidi također i “10.a.26. pilotska kabina” na strani 30.

10.a.17. *pilotska palica*
rudo
oje

Rudo je ono čime se upravlja, kod kola (uzporedi kolarsko nazivlje primjerice u “10.b.7. glavčina rotora” na strani 32) i kod brodova, gdje se rudom upravlja krmilom. Latinski gubernaculum, njemački Führung.

Stara je slovjenska i hrvatska rieć za to oje.

10.a.18.ručica gasa

upravljalo potiska

ručica upusta

eng.: throttle control lever

Englezki throttle znači "grlo", "dušnik", pa time i "upusni priklopac" kod gonikah. Ono što se pri otvaraњу upusnoga priklopca mieņa u goniku jest (englezki) thrust, to jest "potisak".

10.a.19.akumulator

muñosprem

spremnik muńine

*Rieč *akumulator znači upravo spremnik. Budući da se radi uistinu o *električnome *akumulatoru, prievod toga izraza je spremnik muńine. Prema Šulekovom NH 1.394 muńonoša, a posebice HNT 1.273 muńodrž (oboje za nemački Elektrophor) naša rieč muñosprem za *akumulator. Uzporedi i "10.a.20. rezervoar goriva" na strani 30.*

10.a.20.rezervoar goriva

gorivosprem

spremnik goriva

10.a.21.mlazni motor

mlazni gonik

mlaznik

Mlaznik je kraće, usporedi uobičajeni naziv mlazňak (mlažňak) za mlazni zrakoplov (vidi "4.1.1. mlazni avion" na strani 10).

10.a.22.turbomlazni motor

obrtomlazni gonik

obrtomlaznik

**Turbina jest uistinu obrtalo. Kao i mlaznik (vidi "10.a.21. mlazni motor" na strani 30), tako i obrtomlaznik.*

10.a.23.raketni motor

potisni gonik

potisnik

Potisnik je kraće, vidi "4.1.2. raketni avion" na strani 10, kao i "10.a.21. mlazni motor" na strani 30.

10.a.24.servouređaj

prienosnik

U uporabi zaista označuje upravljački prienosnik.

10.a.25.kok motora

nos gonika

10.a.26.pilotska kabina

krmilarska izba

Zatvoreni prostor, sobica, izba.

10.a.27.izbacivo sjedište (katapult)
izvržno sjedalo
izbačljivo sjedalo

Sjedalo označuje ono na čemu se sjedi. Nasuprot tomu sjedište je za ustanove i t.d.

10.a.28.oplata

plašt

10.a.29.pedale kormila pravca
papučice usmjernoga kormila

Dolazi od francuskoga pédale ("podnožnik", "stopalak", "papučica"). Vidi i "10.a.8. vertikalno kormilo pravca" na strani 29.

10.a.30.konusna cijev ispušnika promjenljive geometrije
čuñasta ciev izpušnika promjenljiva oblika
promjenljivooblična čuñasta izpušna ciev

*Latinski conus znači "čuñ". *Geometrija je mjerstvo, ali očito u ovome nazivu znači ništa više negoli oblik.*

10.b. HELIKOPTER

10.b. VRTLOŽŃAK

Vidi "4.2. helikopter" na strani 10.

10.b.1. glavni rotor

glavni vrtložnik
glavni uvrtnik

Dio vrtložñaka koji zaista čini zračnu zavojnicu, zračni vrtložac, uvrće zrak.

10.b.2. repni rotor

repni vrtložnik
repni uvrtnik

Isto kao i kod "10.b.1. glavni rotor" na strani 31, ali ovaj vrtložac ne vlada uzpravno već položito.

10.b.3. lopatice repnog i nosećeg rotora

lopatice repnoga i nosećega vrtložñika
lopatice repnoga i nosećega uvrtnika

Uzporadi "10.b.1. glavni rotor" na strani 31 i "10.b.2. repni rotor" na strani 31.

10.b.4. reduktor

osnažnik
usporni osnažnik
uspornik

**Reduktor služi pretvorbi brze vrtñe gonika vrtložñaka u sporo obrtañe vrtložñika, uz istovremeno razmjerno povećañe snage.*

10.b.5. ciklična palica

svesmjerne rudo
svesmjerne oje
svesmjer

Glavno rudo u vrtložniku. Uzporedi i "10.a.17. pilotska palica" na strani 29.

10.b.6. kolektivna palica

skupno rudo
skupno oje

Uzporedi "10.b.5. ciklična palica" na strani 32 i "10.a.17. pilotska palica" na strani 29.

10.b.7. glavčina rotora

glavčina vrtložnika
glavčina uvrtnika

Glavčina je kolarski naziv, kao što je iz kolarstva i nešto od drugoga zrakoplovnoga nazivlja (trap, rudo...). Vidi i "10.b.1. glavni rotor" na strani 31 et aliæ.

10.b.8. kok helikoptera (aviona)

nos vrtložnika (zrakoplova)

10.b.9. napadna ivica

napadajni rub

10.b.10. izlazna ivica

izlazni rub

10.b.11. tetiva krila

tetiva krila

10.b.12. korijen krila

koren krila

Iako rječ koren nema u svojoj osnovi staro ě (uzporedi primjerice potvrdu koren u ikavskome), u toj se rieči pojavilo u hrvatskome jeziku tijekom vremena naknadno ě, izmjeñujući -en i -ěn, pa je dopustiva uporaba (i uobičajena) i rieči korien.

11. INSTRUMENTI U AVIONU

11. SPRAVE U ZRAKOPLOVU

Latinska riječ instrumentum znači "oruđe", "halat", pa onda i "složene", "naprava" (vidi Gazophylacium 1.700, zanimljivo je instrumenta belli "orudelye taborszko"). Riječ sprava zapravo znači apparatus. Ipak prema Stulli 1.811 i "snast", "spravka" za instrumentum.

11.1. visinomjer

visinomjer
visomjer

11.2. brzinomjer

brzinomjer

11.3. pokazivač peñaña i spuštaña (variometar)

mjenokaz
promjenokaz
mjenomjer
promjenomjer

11.4. pokazivač skretaña i klizaña

skretokaz

11.5. aviohorizont

obzorokaz

11.6. radio kompas

razglasna sjevernica
smjerokaz
krugovalna sjevernica

Sjevernica pokazuje sjever. Potvrđeno u hrvatskome.

11.7. magnetni kompas

sjevernica
smjerokaz
gvozdotežna sjevernica
gvozdotežni smjerokaz
magnetna sjevernica

Sjevernica vidi "11.6. radio kompas" na strani 33. Riječ magnetna česta je u hrvatskome. Ipak za rudu, pa tako i za pojavu, postoji riječ gvozdotež. Premda se u suvremenome hrvatskome izbjegava gvožđe, gvozdotež je upotrjebljiva riječ.

Kako je ova vrsta sjevernice najčešća, najstarija (osim zvijezde Sjevernjače i mahovine...) nije potrebno posebice naglašavati da se radi o gvozdotežnoj.

11.8. obrtomjer

obrtomjer

11.9. radiostanica

razglasna postaja
krugovalna postaja
Vidi "7.10. radiostanica" na strani 18.

11.10. VOR-pokazivač

daļinokaz
daļokaz
VORokaz
SUV pokazivač
SUVokaz

Englezka skraćenica od Very High Frequency Omnidirectional Radio Range (u značeću "švesmjerni krugovalni usmjernik veoma visoke valne čestote"). VOR pokazivač u letjelici pokazuje smjer i udaljenost VORa (kao što SUVokaz pokazuje smjer i udaljenost SUVa).

Budući da se sustav SUV rabi prvenstveno za određivanje udaljenosti letjelice od poznatih (SUV) usmjernika, to jest upravo daļinokaz.

11.11. ILS-pokazivač

sljetokaz
ILSokaz
SPOS pokazivač
SPOSokaz

Englezka kratica od Instrument Landing System (značeći "slietañe pomoću sprava"). Uzporedi i "11.10. VOR-pokazivač" na strani 34.

Sustav SPOS rabi se za slijepe slietañe (nasuprot "9.27. vizuelna navigacija" na strani 26), taj pokazivač jest upravo sprava koja pokazuje kako uspješno sletjeti (zapravo slietati). Odtuda sljetokaz.

11.12. pokazivač tlaka (uļa, goriva itd.)

tlakomjer

11.13. autopilot

samokrm
samovod

Rieč dolazi kao skraćenica od automatski pilot, vidi "11.14. automatski pilot" na strani 34.

11.14. automatski pilot

samoupravni krmilar

*Rieč *automatizam u hrvatskim se orječjima prjevodi sa samoupravljañe. Nažalost, socialističko nazivlje pravilno je zloupotrijebilo tu rieč, označujući *automatizam propasti.*

*U prošlostoletnome čtivu, posebice kod Šuleka, *automat se prjevodi kao samogib. Prema krmbošlovnoj zorbil pravilniji je naziv*

samoupravni, jer pojam samogiba predpostavlja samoobdrživost u vrhućutnome smislu.

11.15. *torhmetar*

sukomjer

Mjerać sukaña (uvijaña).

11.16. *procentomjer*

postotkomjer

11.17. *akcelerometar*

ubrzbomjer

mjerać ubrzaña

11.18. *gorivomjer*

gorivomjer

pokazivać kolićine goriva

Gorivomjer, izporedi primjerice plinomjer, vodomjer i slične tvorbe u hrvatskome.

11.19. *termometar ispušnih plinova*

toplomjer izpušnih plinova

Rieć toplomjer stara je i veoma uobićajena.

- 12.10. *brišući let*
brišući liet
Kao da "briše" zemlju.
- 12.11. *zbor*
zbor
- 12.12. *razlaz*
razlaz
- 12.13. *uvođenje u napad*
uvođenje u napadaj
- 12.14. *vađenje iz napada*
vađenje iz napadaja
- 12.15. *odilaženje*
odlazak
Nakon napadaja ode se, nije uputno odlaziti (nego otići).
- 12.16. *prilaženje*
prilaženje

13. TAKTIČKI POSTUPCI U LETU

13. BOJOVODNI POSTUPCI U LIETU

Izporedi "12. TAKTIČKI POSTROJI U LETU" na strani 36.

- 13.1. *borbeno djelovanje*
 bojno djelovanje
- 13.2. *vatreno djelovanje*
 strjeljačko djelovanje
**Vatra ne označuje u ovome smislu ogañ, nego strijeljanje iz oružja.*
U hrvatskome rječ vatra nema toga značenja.
- 13.3. *vatrena podrška*
 strjeljačka podpora
Vidi "13.2. vatreno djelovanje" na strani 38.
- 13.4. *presretanje*
 prjesrjetanje
- 13.5. *praćenje*
 praćenje
- 13.6. *patroliranje*
 obljetanje
Na kopnu rječ patroliranje odgovara hrvatskome nazivu obhodnja.
Za zrakoplovstvo ona odgovara rječ oblijetanje.
- 13.7. *slobodan lov*
 slobodni lov
- 13.8. *desantiranje*
 upadanje
Rječ dolazi od francuzkoga descente koja znači "upad", "slaz",
"izkrcavanje". U obćeme smislu znači upadanje.
- 13.9. *pretraživanje*
 prjetraživanje
- 13.10. *izviđanje*
 izviđanje
- 13.11. *ometanje*
 ometanje
- 13.12. *uništenje*
 uništavanje
Uništavanje se kao bojovodni postupak može zapoviediti, uništenje
pak ne.

- 13.13. *nanošeње gubitaka*
nanošeње gubitakah
Veoma mutan pojam.
- 13.14. *zadržavaње*
zadržavaње
- 13.15. *korektura artiljerijske vatre*
izpravlaње strjelačkih pokaznicah
*Podrazumievaju se prostorne pokaznice (to jest *koordinatni *parametri). O rieči vatra uzporedi "13.2. vatreno djelovaње" na strani 38.*
- 13.16. *navođeње*
navođeње
- 13.17. *blokiraње*
onemogućivaње
Dolazi od francuzke rieči bloquer, "zaustaviti", "opkoliti"...
- 13.18. *uvježbavaње*
uvježbavaње
- 13.19. *zrakoplovna podrška*
zračna podpora
Nije prieko potrebno da bude baš samo zrakoplovna.
- 13.20. *neutraliziraње*
onemoćba
razstrojba
onesposoblavaње
Uzporedi talijanski inabilitazione.
- 13.21. *aerofotosnimaње*
zračna svjetlopisba
slikaње iz zraka
Moglo bi i zračno slikaње, iako se takav naziv može i krivo tumačiti kao posebna vrsta slikaņa pomoću zraka.

14.FIGURNO LETEÑE

14. OBLIKOTVORNI LIET

14.1. *luping (petlja)*

petlja

rus.: petlja

p.sl.: pьtla

eng.: loop

ñem.: Schlinge

tal.: cappio

uzao

rus.: uzal

p.sl.: ožьlь

eng.: knot

ñem.: Knote

tal.: groppo

čvor

Petlja je praslovljenski izraz. Uzao je zategnut, a petlja nije.

*Kako je za miļu na sat uobičajen naziv čvor (vidi "9.28.2. not" na strani 26), preporučljivo je za *luping rabiti naziv uzao.*

14.2. *položena osmica*

položena osmica

14.3. *zvono*

zvono

14.4. *vaļak*

vaļak

14.5. *kovit*

kovrt

kovrtañ

virtložeñe

*Rieč *kovit novotvorenica je (vidi RSA), a *kovitļaj i izvedenice potvrđene su gotovo izkļučivo u srbskih izvorah.*

14.6. *poluprevrtañe*

poluprevrtañe

14.7. *ranversman*

bokovrat

Okretañe oko boka zrakoplova, dovodeći krila u uzpravan položaj.

14.8. *borbeni zaokret*

bojni zaokret

14.9. *prevrtañe*

prevrtañe

14.10. *imelman*

uvrtovrat
Immelmannov okret
Immelmann
imelman

Prema gospodinu Maxu Immelmannu, koji je taj okret razvio 1915. leteći na Fokker Eidekkeru, kao bitan bojovodni potez. Oblik se Immelmannova okreta izvodi uvtom (oko osi zrakoplova) nakon polupetlje. Suvremeni se uvtovrat izvodi mnogo kasnije, na vrhu polupetlje, od izvornoga Immelmannova okreta, koji ulazi u uvt gotovo odmah nakon početka uzpona.

14.11. *oštri zaokret*

oštri zaokret

15.PILOTSKA OPREMA

15. KRMILARSKA OPREMA

- 15.1. *navigacijski računar*
plovbeni rednik
vidi "9.12. navigacijski računar" na strani 24
- 15.2. *planšeta (torbica)*
zemljovidna ovojnica
U načelu nije uopće torbica.
- 15.3. *kombinezon*
kukuļica
letačka odora
letačka oprava
fra.: combinaison
eng.: overall
Moglo bi i letna odora, ali nije prjeporučljivo zbog blizke promjene s 'letna odora'. Može i letna odora, letna oprava.
Naziv kukuļica, prjeuzet iz kukcoznanstva izravno odgovara suvrjemenim letačkim odorama, jer zadovoljavaju većinu uvjeta koje treba izpuniti sustav za održaće života (što je veoma različno od obične odjeće i obuće).
- 15.4. *pilotska kaciga*
krmilarska kaciga
krmilarski šlem
Kaciga je rieč etrurskoga podrietla, preko latinskoga i talijanskoga došla do nas, mnogo kasnije od rieči šlem, koja je germanškoga korena, ušla veoma rano u slovjenske jezike. Pojavљуje se i u obliku kacida. Kako pak u srbskome jeziku postoji rieč šlem, u hrvatskome se sve više rabi novija rieč kaciga.
- 15.5. *pojas za spasavaće*
izbavni pojas
pojas za spašavaće
- 15.6. *pojas za preživljavaće*
prježivni pojas
pojas za prježivljavaće
- 15.7. *padobran*
padobran
- 15.8. *navigacijski pribor*
plovbeni pribor
- 15.9. *splav*
splav

16. TAKTIČKI IZRAZI ZA LOVAČKU AVIJACIJU

16. BOJOVODNI IZRAZI ZA LOVAČKO ZRAKOPLOVSTVO

- 16.1. *zona očekivaña*
područje očekivaña
- 16.2. *zona patroliraña*
obljetno područje
Vidi "13.6. patrolirañe" na strani 38.
- 16.3. *linija presretaña*
prjesrjetištnica
prjesrjetnica
Za tvorbu usporedi mjerstveno nazivlje.
- 16.4. *linija uvođeña u borbu*
uvodnica u boj
bojištnica
Načelno isto kao i kod "16.3. linija presretaña" na strani 43.
- 16.5. *zona slobodnog lova*
pojas slobodnoga lova
područje slobodnoga lova

17.ZRAKOPLOVNO NAORUŽANJE

17. ZRAKOPLOVNO ORUŽANJE

Nije potrebno 'na', stariji je hrvatski naziv 'oružanje', kako je još uvijek zadržan primjerice u gradišćanskohrvatskome (uzporedi i Iveković-Broz 1.916). Inače je uobičajeni hrvatski predmetak "ob-".

17.1. aviobomba

razornica

zrakoplovna razornica

Većinom nije prieko potrebno rabiti dodatnu oznaku zrakoplovna, jer se ona često podrazumieva. Potrebno je to samo pri razlikovañu primjerice dubinskih morskih, to jest protupodmorničnih, razornicah koje nisu iz zrakoplova nego s broda izpuštene i zrakoplovnih razornicah u istome orjeću. Za dodatna objašñeñia vidi "17.19. bomba" na strani 46.

17.2. fugasne aviobombe

razornice

zrakoplovne razornice

**Fugasna *avio-bomba se i u srbskome nazivlju zove razorna *avio-bomba, pa stoga nema potrebe za dodatnim nazivnim obte-
rećavañem. O zrakoplovna vidi "17.1. aviobomba" na strani 44.*

17.3. kumulativne aviobombe

17.4. rasprskavajuće aviobombe

razprsne razornice

razprsne zrakoplovne razornice

Vidi i "17.1. aviobomba" na strani 44.

17.5. plamene aviobombe

plamenice

plamenoisne razornice

U naćelu trjeba rabiti što kraće izraze. Kako je u ovome slućaju moguće lako stvoriti kratak i jasan naziv, nema razloga rabiti višerjećne složenice. Također vidi "17.1. aviobomba" na strani 44.

17.6. kazetne aviobombe

zbirne razornice

skupne razornice

17.7. vođene rakete

vođene potisnice

- 17.8. *samonavođene rakete*
 samovođene potisnice
 samovodnice
Na- ili pri- je nepotrebno, jer ne objašñava dodatno naćin djelovanja.
Samovođene potisnice su većinom jedina vrsta samovodnica, pa tako i taj naziv mođe stãti.
- 17.9. *nevođene rakete*
 nevođene potisnice
- 17.10. *aviobombe puñene bojnim otrovom*
 otrovne razornice
Nažalost naziv otrovnice već je porabñen za zmije.
- 17.11. *aviobombe puñene biološkim agensima*
 životne razornice
 životnice
Pojam životne razornice (pa čak i životnice) odgovara, jer su te razornice puñene prvenstveno živim bićima, ili najmañe tvarima koje izravno utjeću na živa bića. Na taj naćin životne razornice osnovno razaraju život (i životiñah i biļakah...). Životnice su puñene nizkorazvijenim živim bićima, ali mogu biti rabñeni i viši životni oblici, kao što su to primjerice kukci, ili čak zaražene visokorazvijene životiñske ili biļne vrste.
- 17.12. *atomske bombe*
 ćetaćne razornice
 atomske razornice
*Atom se hrvatski zove ćet ili ćetak. Kako bi naziv ćetna razornica mogao izazvati zabunu, treba za tvorbu rabiti duļi naziv ćetak. Napomenuti ipak vaļa da u hrvatskome vojnome nazivļu više nema rieći *ćeta za postrojbu (hrvatski satnija), pa je moguće rabiti nazivak ćetaćna.*
Ćetaćnih razornicah ima tri osnovne vrste.
- 17.12.1. *fisijska atomska bomba*
 ćetoraspadna razornica
 ćetoraspadnica
- 17.12.2. *fuzijska atomska bomba (hidrogenska bomba)*
 ćetospojna razornica
 ćetospojnica
- 17.12.3. *neutronska bomba*
 tihosmrtnica
 tihosmrtna razornica
*Osnova znaćaja *Neutronske *bombe jest da potiho ubija sve živo (jer razlađe, raztvora složene životne trošice), ali ostavļa neživu tvar mañe-više netaknutom.*

- 17.13. *svjetleće aviobombe*
 svjetillice
 svjetleće razornice
Prvenstveno se rabe za osvjetljavanje.
- 17.14. *vođene aviobombe*
 vođene razornice
Mogu načelno biti bilo koje od navedenih vrstah i podvrstah. (Vidi i "17.19. bomba" na strani 46...)
- 17.15. *strelačko*
 strjeljačko
- 17.16. *topovsko*
 topovsko
- 17.17. *raketno*
 potisničko
- 17.18. *bombardersko*
 razorničko
- 17.19. *bomba*
 razornica
Naziv razornica odgovara nazivu bomba osim u slučajevima kada se ne rabi za razaraње, već za zastrašavanje, zbuňivanje ili raztjerivanje, kao primjerice kod dimnica (vidi "17.20. dimna bomba" na strani 46).
- 17.20. *dimna bomba*
 dimnica
Isto tako vidi "17.19. bomba" na strani 46.
- 17.21. *raketa*
 potisnica
Za razliku od potisňaka (potišňaka) koji označuje zrakoplov s potisnim gonikom (vidi "4.1.2. raketni avion" na strani 10), potisnica je jedinstvena naprava.
- 17.22. *granata*
 razprsnica
- 17.23. *mina*
 prska
 nagaznica
 plutaćica
 pucanica
 lagum
 mina
Rieč lagum dolazi od grčkoga λαγών, preko turskoga lağım, a pojavljuje se i u bugarskome, rumuńskome i albanskome. U hrvatskih je izvorah od polovice XVIII. stoljeća, kada se pojavila, podo-

sta česta, u srbskih se izvorah mnogo mañe pojavljuje, kao primjerice u Vuka, u narodnih pjesamah s Kosova (albanski utjecaj) i Vojvodine. U značeñu razprsne naprave mnogo je češća u starijih hrvatskih izvorah od mine i u mnogim je rječnicima predpostavljena rieči mina. Od lagum tvori se lagumaš (ili lagumar) i lagumati (“postavlati lagum”).

Za razliku od obćega naziva prska rieči nagaznica, plutaćica, pucanica, pa i lagum označuju posebne vrste prsakah. Nagaznica je prska na koju se nagazi, plutaćica je morska prska što pluta, pucanica, iako može značiti isto što i prska, može označiti prske što stoje iznad površine zemlje, pa “pucaju” na sve strane. Lagum može, osim obćega značeña, imati i svoje osnovno značeñe podkopa.

17.24. eksplozija

razprsnuće
prusak

Uobičajena rieč.

Abecedni popis dosadašnjega nazivlja

ABS (Armirano Betonsko Sklonište za avione).....	18
aerodromska zona.....	25
aerodrom.....	17
aerofotosnimaње.....	39
akcelerometer.....	35
akumulator.....	30
armija.....	9
atomske bombe.....	45
automatski pilot.....	34
autopilot.....	34
autorotacija.....	21
autožir.....	11
aviobomba.....	44
aviobombe puńene biološkimi agensima.....	45
aviobombe puńene bojnim otrovom.....	45
aviohorizont.....	33
avion.....	10
AVION.....	28
balon.....	11
blokiraње.....	39
bojna (batalun).....	9
bojnik.....	7
bombarderska.....	12
bombardersko.....	46
bomba.....	46
borbeni zaokret.....	40
borbeno djelovaње.....	38
brigada.....	9
brigadir.....	7
brišuci let.....	37
brzinomjer.....	33
časnički namjesnik.....	7
ČASNIČKI.....	7
ciklična palica.....	32
ČINOVI.....	6
co-pilot.....	14
desantiraње.....	38
desetnik.....	6
DIJELOVI ZRAKOPLOVA.....	28
dimna bomba.....	46
dirizabl.....	11
DOČASNIČKI.....	6
domaćin aviona (zrakoplova).....	16
eksplozija.....	47
eskadrila.....	9

FIGURNO LETEÑE.....	40
front.....	36
fugasne aviobombe.....	44
gašeñe motora.....	21
general zbora.....	8
general-bojnik.....	7
general-pukovnik.....	7
general.....	8
glavčina rotora.....	32
glavni rotor.....	31
gorivomjer.....	35
granata.....	46
hangar.....	18
helidrom.....	17
helikopterska.....	12
helikopter.....	10
HELIKOPTER.....	31
horizontalni let.....	20
ILS-pokazivač.....	34
imelman.....	41
imitacija prinudnog slijetaña.....	22
instruktor.....	16
INSTRUMENTI U AVIONU.....	33
iskakañe.....	22
ispušnici motora.....	29
izbacivo sjedište (katapult).....	31
izlazna ivica.....	32
izviđačka.....	12
izviđañe.....	38
JEDINICE.....	9
jedrilica.....	11
jurišna.....	12
kaponir.....	18
kazetne aviobombe.....	44
kerozin.....	28
klin.....	36
klizañe.....	21
kočeći padobran.....	29
kok helikoptera (aviona).....	32
kok motora.....	30
kolektivna palica.....	32
kolona.....	36
komandant.....	6
KOMANDA.....	6
komandir.....	6
kombinezon.....	42
kontrolni orjentir.....	24

konusna cijev ispušnika promjenljive geometrije.....	31
korektura artiljerijske vatre	39
korijen krila.....	32
kormilo visine	29
korpus.....	9
kovit	40
krilce.....	28
krilo.....	28
krosiraње	21
krug čekaња (holding).....	24
kumulativne aviobombe.....	44
kurs leta (pravac leta).....	24
kut zanosa vjetra.....	24
laka avijacija za vezu	13
lebdeće	21
let u ravnini.....	36
letač (kao univerzalni naziv)	16
letač-izviđač	14
linija presretaња	43
linija uvodeња u borbu	43
lopatice repnog i nosećeg rotora	31
lovačka.....	12
lovačko-bombarderska	12
luping (petlja).....	40
magnetni kompas.....	33
maršruta	23
mehaničar-letač.....	14
mina.....	46
mjere.....	26
mlazni motor.....	30
motor	28
nadvišavaње	36
nafta	28
nanošeње gubitaka	39
napadna ivica	32
narednik.....	6
nastavnik leteња	16
natporučnik	7
navigacija	26
navigacijska karta.....	23
NAVIGACIJSKI IZRAZI	23
navigacijski plan leta	23
navigacijski pribor	42
navigacijski računar.....	24
navigacijski računar.....	42
navigatorski	14
navođeće	39

neutraliziranje.....	39
nevođene rakete	45
nosači ubojnih sredstava	29
oblasna kontrola leta.....	25
obrtomjer	33
obrušavanje (pikiranje)	20
odilaženje.....	37
odješenje	9
odlazna ravan.....	25
održavanje	22
okretanje.....	21
ometanje	38
operator naoružanjem	16
oplata.....	31
orjentir.....	25
OSNOVNI POSTUPCI U LETENJU.....	20
oštri zaokret.....	41
padobran	42
parašutiranje.....	21
par	9
patroliranje.....	38
pedale kormila pravca.....	31
peñanje.....	20
pilotska kabina.....	30
pilotska kaciga.....	42
PILOTSKA OPREMA.....	42
pilotska palica.....	29
pilot	14
pista (staza za polijetanje i slijetanje).....	17
plamene aviobombe	44
planiranje	20
planirati	21
planšeta (torbica)	42
pojas za preživljavanje.....	42
pojas za spasavanje.....	42
pokazivač peñanja i spuštanja (variometar).....	33
pokazivač skretanja i klizanja.....	33
pokazivač tlaka (uļa, goriva itd.).....	34
poklopac kabine	29
poligon (taktički, školski).....	19
polijetanje	20
položena osmica.....	40
poluprevrtanje.....	40
poniranje.....	21
poručnik	7
potkop.....	18
pozornik	6

pračeње	38
prekretni orjentir	24
prelijetaње	22
presretaње	38
pretraživaње	38
prevrtaње	40
prilažeње	37
prilazna ravan	25
prinižeње	36
probni pilot	16
procedura za slijetaње, polijetaње	24
procentomjer	35
profil za slijetaње	22
protivbrodska	12
protivoklopna	12
protivpodmornička	13
potrčavaње	22
PTM (Početna Točka Maršrute)	23
pukovnik	7
puk	9
radarska pozicija	26
radar	19
radio kompas	33
radiofar	18
radiogoniometar	19
radiostanica	18
radiostanica	34
radiotelefon	16
radiotelegrafista	15
radiotelegraf	15
radiotelegram	15
rajon aerodroma	25
raketa	46
raketni motor	30
raketno	46
ranversman	40
rasprskavajuće aviobombe	44
razlaz	37
razmaknuti postroj	36
razvodnik	6
reduktor	31
repni rotor	31
rep	28
rezervoar goriva	30
ručica gasa	30
samonavodene rakete	45
satnija	9

satnik.....	7
servouredaj.....	30
školski krug.....	24
slijetaње.....	21
slobodan lov.....	38
smaknuti postroj.....	36
snižavaње.....	20
splav.....	42
spojnice.....	17
stajanka (aviona, helikoptera).....	18
stajni trap.....	29
startaње motora.....	20
staza za vožeње (rulnica).....	17
stepen.....	36
stožerni narednik.....	6
stožerni vodnik.....	6
strelačko.....	46
strijelac.....	15
stvarna maršruta.....	23
svjetleće aviobombe.....	46
TAKTIČKI IZRAZI ZA LOVAČKU AVIJACIJU.....	43
TAKTIČKI POSTROJI U LETU.....	36
TAKTIČKI POSTUPCI U LETU.....	38
tehnička radionica.....	19
telefon.....	15
telegrafist.....	15
telegraf.....	15
telegram.....	15
terminalna kontrola leta.....	25
terminezoni.....	28
termometar ispušnih plinova.....	35
tetiva krila.....	32
topovsko.....	46
toraň.....	18
torhmetar.....	35
transportna.....	12
trimeri.....	28
trup aviona.....	28
turbomlazni motor.....	30
učenik-pilot.....	14
uključeaње forsaja.....	22
ultralight.....	11
uništeње.....	38
usisnici zraka.....	29
uvježbavaње.....	39
uvođeње u napad.....	37
uzdizaње.....	21

vađenje iz napada.....	37
vaľak.....	40
vatrena podrška.....	38
vatreno djelovanje.....	38
vertikalno kormilo pravca.....	29
višenamjenska avijacija.....	13
visina leta (nivo leta).....	24
visinomjer.....	33
vizuelna navigacija.....	26
vodnik.....	6
vod.....	9
vođene aviobombe.....	46
vođene rakete.....	44
VOJNIČKI.....	6
VOR-pokazivač.....	34
voženje.....	20
VRSTE AVIJACIJE.....	12
zabrańena zona.....	25
zadana maršruta.....	23
zadržavanje.....	39
zakrilce.....	28
zalaz.....	22
zaokretanje.....	21
zastavnik.....	7
zbor.....	37
zmaj.....	11
zona leta.....	25
zona oćekivanja.....	43
zona patroliranja.....	43
zona slobodnog lova.....	43
zraćna koćnica.....	29
ZRAKOPLOVI.....	10
ZRAKOPLOVNA INFRASTRUKTURA.....	17
zrakoplovna podrška.....	39
ZRAKOPLOVNA ZVAĆA.....	14
ZRAKOPLOVNO NAORUĆAĆE.....	44
zvono.....	40

Abecedni popis novoga nazivlja

ABS (Armirano-betonsko sklonište za zrakoplove)	18
atomske razornice	45
bezžična brzojavka	15
bezžični brzoglas	16
bezžični brzojavnik	15
bezžični brzojav	15
bezžični brzojav	15
bezžični dalekozbor	16
bezžični glasonos	16
bojištnica	43
bojna	9
bojni zaokret	40
bojnik	7
bojno djelovanje	38
BOJOVODNI IZRAZI ZA LOVAČKO ZRAKOPLOVSTVO	43
BOJOVODNI LIETNI POSTROJI	36
BOJOVODNI POSTUPCI U LIETU	38
bokovrat	40
brišući liet	37
brzinomjer	33
brzoglas	15
brzoiavka	15
brzoiavnik	15
brzoiav	15
brzoiav	15
častnički namjestnik	7
ČASTNIČKI	7
cepelin	11
četačne razornice	45
četeoraspadna razornica	45
četeoraspadnica	45
četospojna razornica	45
četospojnica	45
ČINOVI	6
čuñasta ciev izpušnika promjeñljiva oblika	31
čvor	26
čvor	40
dalekozbor	15
daļinokaz	34
daļokaz	34
desetina	9
desetnik	6
DIELOVI LETJELICE	28
dimnica	46
DOČASTNIČKI	6

domaćin zrakoplova.....	16
dvojac.....	9
GBS (Gvozdokrutno-betonsko sklonište).....	18
glasonos.....	15
glavčina uvrtnika.....	32
glavčina vrtložnika.....	32
glavni uvrtnik.....	31
glavni vrtložnik.....	31
goñeni zmaj.....	11
gonik.....	28
gorivno ule.....	28
gorivomjer.....	35
gorivosprem.....	30
gvozdotežna sjevernica.....	33
gvozdotežni smjerokaz.....	33
ILSokaz.....	34
imelman.....	41
Immelmannov okret.....	41
Immelmann.....	41
IP (Izhodište puta).....	23
IP (Izhodište putosmjera).....	23
izbačljivo sjedalo.....	31
izbavni pojas.....	42
izkakañe.....	22
izlazni rub.....	32
izpravlañe strijelackih pokaznicah.....	39
izpušnici gonika.....	29
izpušnici.....	29
izvidni letač.....	14
izvidni letnik.....	14
izvidničko.....	12
izvidnik.....	14
izviđačko.....	12
izviđač.....	14
izviđañe.....	38
izvržno sjedalo.....	31
jato.....	9
jedrilica.....	11
jurišno.....	12
klin.....	36
kližeñe.....	21
koćeci padobran.....	29
koren krila.....	32
kovrtañ.....	40
kovrt.....	40
krajnici krila.....	28
krilce.....	28

krilni bojniik	7
krilni pukovnik	7
KRILNIČKI	7
krilnik.....	8
krilo.....	28
krilo.....	9
krmilarska izba	30
krmilarska kaciga	42
KRMILARSKA OPREMA	42
krmilarski naučnik.....	14
krmilarski šlem.....	42
krmilar	14
krmnički naučnik.....	14
krmnik	14
krug čekaña	24
krugovalna postaja	18
krugovalna postaja	34
krugovalna sjevernica.....	33
krugovalni prostoromjer	19
kukuļaica	42
kut zanosa vjetra.....	24
lagum	46
lakat.....	27
lebdjeñe	21
letač strojnik.....	14
letačka odora	42
letačka oprava.....	42
letač	16
LETJELICE.....	10
letni strojnik	14
letnik	16
lietni naputak.....	23
lietni putosmjer.....	23
lopatice repnoga i nosećega uvrtnika	31
lopatice repnoga i nosećega vrtložnika	31
lovačko-razorničko.....	12
lovačko.....	12
magnetna sjevernica	33
malžñak.....	10
mieh.....	11
miļa	26
mina.....	46
mjenokaz.....	33
mjenomjer.....	33
mjerač ubrzaña.....	35
mjere.....	26
mlazñak.....	10

mlazni gonik.....	30
mlazni zrakoplov.....	10
mlaznik.....	30
muñosprem.....	30
nadporučnik.....	7
nadvišivaće.....	36
nagaznica.....	46
nanošeće gubitakah.....	39
napadajni rub.....	32
narednik.....	6
navođeće.....	39
nevođene potisnice.....	45
nos gonika.....	30
nos vrtložńaka (zrakoplova).....	32
nosaći oruđa.....	29
obljetaće.....	38
OBLIKOTVORNI LIET.....	40
obljetno područje.....	43
obrtomjer.....	33
obrtomlazni gonik.....	30
obrtomlaznik.....	30
obrušavaće.....	20
OBS (Ojačano betonsko sklonište).....	18
obučitelj.....	16
obzorokaz.....	33
odlazak.....	37
odlazna ravnina.....	25
odlazni plan.....	25
održavaće.....	22
odsjek.....	9
oje.....	29
okretaće.....	21
ometaćće.....	38
onemoćba.....	39
onemogućivaće.....	39
onesposobljavaće.....	39
oponašaćće prinudnoga slietaća.....	22
oruđni obslužnik.....	16
osnađnik.....	31
OSNOVNI POSTUPCI U LETJEŃU.....	20
oštri zaokret.....	41
otrovne razornice.....	45
padobran.....	42
palac.....	26
papućice usmjernoga krmila.....	31
peńaćće.....	20
petļa.....	40

petrolej.....	28
plamenice.....	44
plamenošne razornice.....	44
planati.....	21
planba.....	20
plašenje.....	20
planiti.....	21
plašt.....	31
plovlar.....	14
plovba vidom.....	26
plovba.....	26
plovbena osnova.....	23
PLOVBENI IZRAZI.....	23
plovbeni pribor.....	42
plovbeni računalč.....	24
plovbeni rednik.....	24
plovbeni rednik.....	42
plovbeni zemljooid.....	23
plovbeno računalo.....	24
plutačica.....	46
podesnici.....	28
podgrađa.....	17
podkop.....	18
podniživane.....	36
područje lieta.....	25
područje očkivana.....	43
područje slobodnoga lova.....	43
područje uzletišta.....	25
područje zračne luke.....	25
područni nadzor letjenja.....	25
podstrojba.....	17
podstrojka.....	17
podstroj.....	17
pojas lieta.....	25
pojas slobodnoga lova.....	43
pojas uzletišta.....	25
pojas za prježivlivaše.....	42
pojas za spašavaše.....	42
pojas zračne luke.....	25
pokazivač količine goriva.....	35
poklopac izbe.....	29
pokretaše gonika.....	20
pokrov izbe.....	29
pokusni krmilar.....	16
pokusni krmnik.....	16
pokusnik.....	16
polietaše.....	20

položena osmica.....	40
položiti liet.....	20
poluprevrtaње.....	40
poniraње.....	21
poručnik.....	7
postotkomjer.....	35
POSTROJBE.....	9
postupak pri slietaņu, postupak pri polietaņu.....	24
potisňak.....	10
potišňak.....	10
potisni gonik.....	30
potisni zrakoplov.....	10
potisnica.....	46
potisničko.....	46
potisnik.....	30
poveljnik.....	6
pozornik.....	6
praćeње.....	38
prasad.....	47
pravac lieta.....	24
prekretna oznaka.....	24
prekretni smjernik.....	24
prelietaње.....	22
presiecaње.....	21
prevrtaње.....	40
prienosnik.....	30
prilažeње.....	37
prilazna ravnina.....	25
prilazni nadzor.....	25
prilazni plan.....	25
primaknuti postroj.....	36
priladno područje uzletišta.....	25
priladno područje zračne luke.....	25
prjesrjetaње.....	38
prjesrjetištnica.....	43
prjesrjetnica.....	43
prjetraživaње.....	38
prjevozno.....	12
prježivni pojas.....	42
promjeňljivooblična čuňasta izpušna ciev.....	31
promjenokaz.....	33
promjenomjer.....	33
prostoromjerni položaj.....	26
prostoromjer.....	19
protrčavaње.....	22
protubrodno.....	12
protuoklopno.....	12

protupodmornično	13
provjerbena oznaka	24
provjerbeni smjernik	24
provjerna oznaka	24
provjerni smjernik	24
prska	46
pucanica	46
pukovnija	9
pukovnija	9
pukovnik	7
putađa slietađa	22
putni naputak	23
putosmjer	23
put	23
put, putni naputak	23
ravninski liet	36
razglasna postaja	18
razglasna postaja	34
razglasna sjevernica	33
razglasni brzojavnik	15
razglasni kutomjer	19
razina lieta	24
razlaz	37
razmaknuti postroj	36
razornica	44
razornica	46
razornice	44
razorničko	12
razorničko	46
razprsne razornice	44
razprsne zrakoplovne razornice	44
razprsna	46
razprsnuće	47
razstrojba	39
razvodnik	6
repni uvrtnik	31
repni vrtložnik	31
rep	28
rojnik	6
roj	9
ručica upusta	30
rudo	29
samokrm	34
samolet	11
samoupravni krmilar	34
samouvrtanje	21
samovodnice	45

samovod.....	34
samovođene potisnice	45
samovrtloženje	21
samovrtňa	21
samovrt	11
satnija.....	9
satnik.....	7
silaz	21
silovaње gonika.....	22
sjevernica.....	33
školski krug.....	24
skretokaz	33
skupne razornice	44
skupno oje.....	32
skupno rudo.....	32
slaz.....	21
slietaње	21
slikaње iz zraka.....	39
sljetna putaňa.....	22
sljetno-poljetna staza	17
sljetokaz	34
slobodni lov.....	38
smjernik.....	25
smjerokaz	33
smjerokaz	33
splav.....	42
spojnice	17
SPOS pokazivač.....	34
SPOSokaz	34
SPRAVE U ZRAKOPLOVU.....	33
spremište	18
spremnik goriva.....	30
spremnik muńine	30
spuštaње	20
stajalište (zrakoplova, uzvrtńaka)	18
stának (zrakoplova, uzvrtńaka).....	18
stojište (zrakoplova, uzvrtńaka).....	18
stope (stopa)	26
stožerni narednik.....	6
stožerni rojnik.....	6
stožernik	8
strielac.....	15
strjelačka podpora.....	38
strjelačko djelovaње	38
strjelačko	46
strojarska radionica.....	19
strojnička radionica.....	19

strojnik	14
stubištni postroj	36
stub	36
stupnjeviti postroj	36
stvarni putosmjer	23
sukomjer	35
sukrmilar	14
sukrmnik	14
SUV pokazivač	34
SUVokaz	34
svesmjerno oje	32
svesmjerno rudo	32
svesmjer	32
svjetleće razornice	46
svjetlice	46
tetiva krila	32
tihosmrtna razornica	45
tihosmrtnica	45
tisućnik	7
tlakomjer	34
toplomjer izpušnih plinova	35
topovsko	46
toraň	18
trâp	29
tražilo krugovalah	19
tražilo razglasah	19
trup zrakoplova	28
turan	18
turaň	18
ubrbomjer	35
učelak	36
učitelj letjeňa	16
udešivači	28
ukliživaње	21
uništavaње	38
upadaње	38
upravljalo potiska	30
upuštaње gonika	20
uputitelj	16
usisnici zraka	29
usmjernik	18
usmjerno krmilo	29
usporni osnažnik	31
uspornik	31
ustavlaње gonika	21
uvježbavaње	39
uvlaka	21

uvodnica u boj.....	43
uvođenje u napadaj.....	37
uvrtňak.....	10
uvrtovrat.....	41
uzao.....	26
uzao.....	40
uzlaz.....	21
uzletište.....	17
uzpravno usmjerno krmilo.....	29
uzvrtište.....	17
uzvrtnak.....	10
uzvrtno.....	12
vađenje iz napadaja.....	37
vaľak.....	40
vezno (lako) zrakoplovstvo.....	13
vidna plovba.....	26
višenamjenbeno zrakoplovstvo.....	13
visinomjer.....	33
visinsko krmilo.....	29
VISOKOČASTNIČKI.....	7
visomjer.....	33
vitleňak.....	10
vježbalište (bojovodno, školsko).....	19
vodoslietni zrakoplov.....	10
vodosljet.....	10
vođene potisnice.....	44
vođene razornice.....	46
VOJNIČKI.....	6
VORokaz.....	34
vozaňe.....	20
voznica.....	17
VRSTE (BOJNOGA) ZRAKOPLOVSTVA.....	12
vrtloženje.....	40
vrtložňacka luka.....	17
vrtložňacko uzletište.....	17
vrtložňacko.....	12
vrtložňak.....	10
VRTLOŽŇAK.....	31
vrtložno ljetalo.....	10
vrtložno.....	12
zabraňeni pojas.....	25
zabraňeno područje.....	25
zadržavaňe.....	39
zakrilce.....	28
zalaz.....	22
zaokretaňe.....	21
ZAPOVJEDNIČTVO.....	6

zapovjednik	6
zastavnik	7
zbirne razornice	44
zbornik	8
zbor	37
zbor	9
zemljovidna ovojnica	42
zemno uđe	28
zemunik	18
Zeppelin	11
životne razornice	45
životnice	45
zmaj	11
zračna kočnica	29
zračna lađa	11
zračna luka	17
zračna podpora	39
zračna svjetlopisba	39
zračni mieh	11
zrakoplovna razornica	44
ZRAKOPLOVNA ZVAŃA	14
zrakoplovne razornice	44
ZRAKOPLOVNI PODUSTROJ	17
ZRAKOPLOVNO ORUŽAŃE	44
zrakoplov	10
ZRAKOPLOV	28
zvono	40

Popis porablenoga čtiva

- V. Anić: *Rječnik hrvatskoga jezika*, Novi Liber, Zagreb 1991. ISBN 86-361-0771-7
- S. Babić, B. Finka, M. Moguš: *Hrvatski pravopis*, Školska knjiga, Zagreb 1971, pretisak 1990.
- J. Bèllosztèncz: *Gazophylacium Latino - Illyricum*, Joannis Baptistæ Weitz, Zagrabiaë, M.DCCXL., pretisak Liber, Mladost, Zagreb 1972. (= Gazophylacium 1)
- J. Bèllosztèncz: *Gazophylacium Illyrico - Latinum*, Joannis Baptistæ Weitz, Zagrabiaë, M.DCCXL., pretisak Liber, Mladost, Zagreb 1973. (= Gazophylacium 2)
- N. Bencsics et al.: *Deutsch - Burgenländischkroatisch - kroatisches Wörterbuch*, Amt der Burgenländischen Landesregierung, Landsarchiv - Landesbibliothek, Kommission für kulturelle Auslandsbeziehungen der SR Kroatien, Institut für Sprachwissenschaft IFF, Eisenstadt - Zagreb 1982. ISBN 3-85374-093-6
- N. Bencsics et al.: *Gradišćanskohrvatsko - hrvatsko - nimški rječnik*, Komisija za kulturne veze s inozemstvom R Hrvatske, Zavod za hrvatski jezik, Ured Gradišćanske Zemaljske Vlade, Zemaljski arhiv - Zemaljska biblioteka, Zagreb - Eisenstadt 1991. ISBN 86-81149-15-6
- J. Benešić: *Hrvatsko - poljski rječnik*, Nakladni zavod Hrvatske, Zagreb 1949.
- J. Benešić: *Rječnik hrvatskoga jezika*, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. (riječ A-Pre)
- V. Brodnjak: *Razlikovni rječnik srpskog i hrvatskog jezika*, Školske novine, Zagreb 1991. ISBN 86-7457-074-7
- F. Cipra, A. B. Klaić: *Hrvatski pravopis*, Nakladni odjel hrvatske državne tiskare, Zagreb 1944., pretisak Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb 1992.
- V. Dabac: *Tehnički rječnik, 1. dio Njemačko - hrvatskosrpski*, Tehnička knjiga, Zagreb 1969.
- V. Dabac: *Tehnički rječnik, 2. dio, Hrvatskosrpsko - njemački*, Tehnička knjiga, Zagreb 1970.
- M. Deanović, J. Jernej: *Hrvatsko ili srpsko - talijanski rječnik*, Školska knjiga, Zagreb 1975.
- M. Drvodelić: *Hrvatskosrpsko - engleski rječnik*, Školska knjiga, Zagreb 1961.
- M. Drvodelić: *Englesko - hrvatskosrpski rječnik*, Školska knjiga, Zagreb 1961.
- *The Encyclopedia of Air Warfare*, A Salamander Book, Spring Books, The Hamlyn Publishing Group Ltd. London - New York - Sydney - Toronto 1975. ISBN 0-600-33112-1

- R. Filipović et al.: *Englesko - hrvatski rječnik*, Zora, Zagreb 1971.
- A. Hurm: *Njemačko - hrvatski rječnik*, Školska knjiga, Zagreb 1954.
- F. Iveković, I. Broz: *Rječnik hrvatskoga jezika*, Štamparija Karla Albrechta (Jos. Wittasek), Zagreb 1901. (= Iveković - Broz)
- B. Klaić: *Rječnik stranih riječi izraza i kratica*, Državno izdavačko poduzeće Hrvatske, Zagreb 1951.
- B. Klaić: *Veliki rječnik stranih riječi izraza i kratica*, Zora, Zagreb 1968.
- B. László: *Pabirci redničkoga i obavjestničkoga pojmovlja oko razumnih sustava*, u tisku.
- V. Neufeldt et al.: *Webster's New World Dictionary of American English*, 3rd college edition, Webster's New World, New York 1988. ISBN 0-13-949314-X
- D. A. Parčić: *Rječnik talijansko - slovinski (hrvatski)*, Drugo popravljeno i pomnožano izdanje, H. Luster, Senj 1887. (i Hreljanović, Senj 1908.) (= Parčić TS)
- D. A. Parčić: *Rječnik hrvatsko talijanski*, Treće popravljeno i pomnožano izdanje, Narodni list, Zadar 1901. (= Parčić HT)
- V. Putanec: *Francusko - hrvatski ili srpski rječnik*, III. dopunjeno i pre-rađeno izdanje, Školska knjiga, Zagreb 1982.
- *Rečnik srpskohrvatskog književnog i narodnog jezika*, Srpska akademija nauka i umjetnosti, Institut za srpskohrvatski jezik, Knjiga I - XIV, Beograd, 1959 - 1989. (A - Nedotruo) (= RSA)
- *Rečnik srpskohrvatskog književnog jezika*, Matica srpska, Matica hrvatska, Novi Sad - Zagreb 1967 - Matica srpska, Novi Sad 1976. (Knjige 1-6) (= RMS)
- *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb 1880 - 1882 - 1975 - 1976. (knjige I.-XXIII.) (= ARJ)
- S. Senc: *Grčko - hrvatski rječnik za škole*, Kr. Hrv.-Slav.-Dalm. zem. vlada, Zagreb 1910.
- J. Skok: *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knjige I.-IV., Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb 1971 - 1974.
- P. G. Stulli: *Vocabolario Italiano - Illirico - Latino*, Antonio Martecchini, Ragusa MDCCCX. (Tomi 1-2) (= Stulli)
- G. Šamšalović: *Njemačko - hrvatski rječnik*, Zora, Zagreb 1960. (= Šamšalović)
- Z. Šojat: *Čestotni rječnik "Večernjeg lista" i "Vjesnika"*, OOUR Agencija za marketing "Vjesnik", Zagreb 1983.
- B. Šulek: *Deutsch - kroatisches Wörterbuch*, Band I - II, Verlag der Franz Suppan'schen Buchhandlung, Agram 1860. (= Šulek NH)

- B. Šulek: *Hrvatsko - njemačko - talijanski rječnik znanstvenog nazivlja*, Zagreb 1874 - 1875, pretisak Globus, Zagreb 1990. ISBN 86-343-0614-3 (= Šulek HNT)
- Tehnika moderna, *Rečnik moderne elektronike englesko - srpskohrvatski*, Interpress, Beograd 1971.
- *Vojni rečnik (operativno - taktički)*, Državni sekretarijat za narodnu odbranu, Beograd 1967.
- F. Vrančić: *Dictionarium quinque nobilissimarum europæ linguarum, Latinæ, Italicæ, Germanicæ, Dalmatiæ, & Vngaricæ. cum privilegiis*, Apud Nicolaum Morettum, Venetiis 1595., pretisak Novi Liber, Zagreb 1991.
- M. Žepić: *Latinsko - hrvatski rječnik*, Šesto izdanje, Školska knjiga, Zagreb 1972.

Sadržaj

Proslov mrježnomu izdanju	I
Popis prinosnikah	3
Zahvala	3
Hrvatsko zrakoplovno nazivlje	5
Nazivlje po područjima	6
1. ZAPOVJEDNIČTVO	6
2. ČINOVI	6
3. POSTROJBE	9
4. LETJELICE	10
5. VRSTE (BOJNOGA) ZRAKOPLOVSTVA	12
6. ZRAKOPLOVNA ZVAŃA	14
7. ZRAKOPLOVNI PODUSTROJ	17
8. OSNOVNI POSTUPCI U LETJEŃU	20
9. PLOVBENI IZRAZI	23
10. DIELOVI LETJELICE	28
11. SPRAVE U ZRAKOPLOVU	33
12. BOJOVODNI LIETNI POSTROJI	36
13. BOJOVODNI POSTUPCI U LIETU	38
14. OBLIKOTVORNI LIET	40
15. KRMILARSKA OPREMA	42
16. BOJOVODNI IZRAZI ZA LOVAČKO ZRAKOPLOVSTVO	43
17. ZRAKOPLOVNO ORUŽAŃE	44
Abecedni popis dosadašnjega nazivlja	49
Abecedni popis novoga nazivlja	57
Popis porablenoga čtiva	69
Sadržaj	73

ISBN 978-953-59029-1-1